

Alusta alkaen 5. 25.10.2007 klo 19.00 Savonlinnan tuomiokirkossa

Apu, joka on häntä vastaava

Edellä on jo ollut puhetta siitä, että Raamattu ei ole luonnontieteellisesti tarkkaa kuvasta.

Tästä kertoo jo se, että 1 Mooseksen kirjassa maailman luomisesta on kaksi toisistaan kovasti eroavaa kertomusta.

- 1) 1 Moos 1:1-2:3
- 2) 1 Moos 2:4-25

Ensimmäisessä luomiskertomuksessa ihminen luodaan kerralla kahdeksi sukupuoleksi, mieheksi ja naiseksi ja heidät siunataan samalla kertaa (1 Moos 1:27-28). Tämä kerrotaan ensin ja se painottaa minusta uskonnollista tasa-arvoisuutta. Tästä Paavalikin puhuu:

Ei tässä ole juutalaista eikä kreikkalaista, ei ole orjaa eikä vapaata, ei ole miestä eikä naista; sillä kaikki te olette yhtä Kristuksessa Jeesuksessa (Gal 3:28)

Toisessa luomiskertomuksessa naisen luominen kerrotaan erikseen. Miksi? Näin saadaan esiin toisia tärkeitä ihmisenä olemisen piirteitä.

Herra Jumala sanoi: "Ei ole hyvä ihmisen olla yksinään. Minä teen hänelle kumppanin, joka sopii hänen avukseen." Ja Herra Jumala muovasi maasta kaikki villieläimet ja kaikki taivaan linnut ja vei ne ihmisen luo nähdäkseen, minkä nimen hän kullekin antaisi. Ja jokainen elävä olento sai sen nimen, jolla ihminen sitä kutsui. Näin ihminen antoi nimet kaikille karjaeläimille, kaikille linnuille ja kaikille villieläimille. Mutta ihmiselle ei löytynyt sopivaa kumppania.

Silloin Herra Jumala vaivutti ihmisen syvään uneen ja otti hänen nukkuessaan yhden hänen kylkiluistaan ja täytti kohdan lihalla. Herra Jumala teki tästä kylkiluusta naisen ja toi hänet miehen luo. Ja mies sanoi:

- Tämä se on! Tämä on
luu minun luustani
ja liha minun lihastani.
Naiseksi häntä sanottakoon:
miehestä hänet on otettu.

Siksi mies jättää isänsä ja äitinsä ja liittyy vaimoonsa, niin että he tulevat yhdeksi lihaksi.

Ja he olivat molemmat alasti, mies ja hänen vaimonsa, eivätkä he tunteneet häpeää (1 Moos 2:18-15)

Jakeesta 18 alkava kertomus on ns. aitiologia. Aitiologia tarkoittaa kertomusta, jossa kerrotaan, miten jokin asia on saanut alkunsa. Heprealaiset paimentolaiset kertoivat varmaankin tällaisia kertomuksia istuessaan iltaisin teltojensa edessä nuotiolla tähtitaivaan alla. Jos he olivat leiriytyneet vaikka Beersheban luokse, silloin kerrottiin tarina siitä, kuka oli kaivanut Beersheban kaivon ja kuinka se oli saanut nimensä. Tai mikä oikein oli alkujaan Kuolleen Meren rantamilla näkyvä suolapatsas.

Kaikki aitiologiat eivät liity paikkoihin. Jotkut selittävät jonkin asian syntyä. Kuten vaikka

suomalaisten eläinsadut tyyliin ”Miten kettu sai punaisen turkkinsa”.

Tämän kertomuksen taustalla on ollut aitiologia siitä, mistä on saanut alkunsa miehen ja naisen välinen vastustamaton vetovoima toisiinsa.

Jumala pitää asiaa tärkeänä. Siksi hän on ottanut muinaisen heprealaisen nuotiokertomuksen palvelukseensa ja antanut siitä muokkautua osan Raamattua, osan Jumalan sanaa.

Herra Jumala sanoi: "Ei ole hyvä ihmisen olla yksinään. Minä teen hänelle kumppanin, joka sopii hänen avukseen."

Ihminen on luotu seuralliseksi olennoiksi. Siksi yksinäisyys on ennenkaikkea avuttomuutta. Avuttomuutta hyvin konkreettisesti mielessä.

Saarnaaja 4:9-12 "Kaksin on parempi kuin yksin, sillä kumpikin saa vaivoistaan hyvän palkan. Jos he kaatuvat, toinen auttaa toista nousemaan, mutta voi yksinäistä, joka kaatuu - häntä auttamassa ei ole ketään. Ja jos kaksi makaa yhdessä, on molemmilla lämmin, mutta kuinka yksinäisellä voisi olla lämmin? Yksinäisen kimppuun on helppo käydä, mutta kaksi pitää puolensa, eikä kolmisäikeinen lanka katkea helposti."

Yksinäinen on yksin omien ajatustensa kanssa, eikä hänellä ole ketään, joka auttaisi hänen ajatuksiaan ja tunteitaan eteenpäin, uusille, kulkemattomille poluille. Jumala tajuaa sen arvon, joka ihmiselle on sopivassa ystävässä.

"Kumppani, joka sopii avuksi" on suoraan käännettynä "apu, joka on häntä vastaava".

Jumala tietää heti, kenet hän aikoo luoda ihmistä vastaavaksi kumppaniksi. Mutta sitä ennen hän leikittelee ihmisen kanssa, niinkuin isä lapsensa kanssa, jolle hän aikoo antaa jotain hyvää.

Ja Herra Jumala muovasi maasta kaikki villieläimet ja kaikki taivaan linnut ja vei ne ihmisen luo nähdäkseen, minkä nimen hän kullekin antaisi. Ja jokainen elävä olento sai sen nimen, jolla ihminen sitä kutsui. Näin ihminen antoi nimet kaikille karjaeläimille, kaikille linnuille ja kaikille villieläimille. Mutta ihmiselle ei löytynyt sopivaa kumppania.

Tässä leikissä ihmisen jännitys kohoaa kohoamistaan. Eihän hän vielä tiedä, millainen häntä vastaava kumppani oikein on. Jokaisen eläimen astuessa hänen eteensä ihmisen sydän hypähtää toivosta ja ilosta. Hän näkee uuden olennon ensimmäisen kerran ja toivoo, että se olisi hänen kumppaninsa. Mutta samassa hän huomaa, että niin ei ole. Mutta hän saa antaa niille nimet, ja on sekin Aadamista kivaa.

Asioiden nimeämisestä ja sanojen merkityksestä

Nykyfilosofiassa kysymys kielestä ja sanojen merkityksestä on hyvin keskeinen.

Mitä merkitys on?

Onko olemassa jokin totuus sinänsä?

Vai onko kaikki riippuvaista siitä, kuka asiaa hahmottaa?

Kenellä on valta päättää, mitä sanat tarkoittavat?

Ns. postmodernin ajattelun keskeisin väite on, että mikään ei ole totta tai valhetta sinänsä. Kielenkäytössä on kyse valtapelistä. Sanat merkitsevät jotain vain jonkin ihmisryhmän tai kulttuurin sisällä ja siellä ne saavat merkityksensä suhteestaan toisiin sanoihin. Mutta mitään yhtä ”oikeaa merkitystä” tai ”oikeaa totuutta” ei ole olemassa. Tätä on postmodernismi. Siinä leikitellään sanoilla, merkeillä ja tyyleillä, koska mitään totuutta sinänsä ei ole olemassa.

Raamattu ei kannata tällaista näkemystä kielestä, merkityksestä ja totuudesta. Kun Jumala alussa loi maailman perustavat elementit, meren ja maan, yön ja päivän, hän antoi niille niiden nimet.

”hän nimitti valon päiväksi ja pimeyden hän nimitti yöksi”
 ”ja Jumala nimitti kannen taivaaksi”
 ”Jumala nimitti kiinteän kamaran maaksi, ja sen paikan, mihin vedet olivat kokoontuneet, hän nimitti mereksi. Ja Jumala näki, että niin oli hyvä.”

Tähän perustuu Raamatun ja kristinuskon mukaan kieli, merkitys ja totuus. Se, että joku on totta ja joku on valhetta, perustuu siihen, että Jumala on luonut perusasiat. Ja lisäksi Jumala on luonut perustavan kielenkäytön, sen, että asia ja sen nimi vastaavat toisiaan. Siksi jokin väite voi olla totta ja jokin toinen valhetta. Ihmisen todet sanat ovat juurtuneet Jumalaan, joka itse on Sana.

Ei siinä ole kyse mistään valtapelistä tai postmodernista hahmottamistavasta, että jos tippuu mereen, niin kastuu. Tai että pimeys ja valo ovat eri asioita. Tai jos juoksee seinään, niin sattuu. Tai kuu kiertää maata. Jos joku muuta väittää, niin hän valehtelee tai sitten ei osaa asioiden nimiä tai niiden keskinäisiä suhteita.

Totuuden ja valheen olemassaolo perustuu Luojaan. Postmodernismi kieltää merkityksen, koska se kieltää Luojan olemassaolon. Siksi ihmisistä ja heidän kulttuureistaan tulee omia luojiaan, omia jumaliaan.

Kirjallisuustieteilijä Ronald Barthes onkin sanonut, että hänen postmodernissa kirjallisuusteoriassaan on kyse siitä, että ”Jumalan kuoleman” ajatus sovelletaan kirjoitukseen.

Jos nykyajan sanojen ja merkitysten ja tulkintojen tulvassa meinaa saada pitävän jalansijan, on palattava uskomaan Jumalaan, asioiden ja merkitysten Luojaan. Onhan postmodernismi itsekkin sitä mieltä, että ehdottoman tosia merkityksiä ei ole, koska Jumalaa ei ole. Ei ainakaan sellaisena, jolla olisi jotain tekemistä meidän kanssamme. Kristinuskon taas on sitä mieltä, että Jumala on olemassa ja että hänellä on tekemistä meidän kanssamme. Siksi kristinuskon on mahdollista ymmärtää sanojen merkitys ja totuus ja valhe jotenkin muuten kuin sinä postmodernina suona, johon länsimainen kulttuuri on uppoamassa.

Mutta toisaalta on postmodernismissa jotain ituakin. On ihan totta, että ihminen luo merkityksiä. Totuuteen on eri näkökulmia, jotka riippuvat ihmistä ja hänen kulttuuristaan. Asia näkyy mm. tässä kertomuksessa. Siinä Luoja antaa asioiden nimitysvaltaansa ihmiselle leikkiessään hänen kanssaan eläinten nimitysleikkiä.

Ja jokainen elävä olento sai sen nimen, jolla ihminen sitä kutsui. Näin ihminen antoi nimet kaikille karjaeläimille, kaikille linnuille ja kaikille villieläimille.

Jumalan leikki ihmisen kanssa oli täyttä totta. ”Ja jokainen olento sai sen nimen, jolla ihminen sitä

kutsui". Kun Jumala loi hevosen, Raamattu ei sano: "ja Jumala kutsui sen hevoseksi".

Nimeämisen tekee ihminen, itsenäisesti Jumalasta. Hän on kuin pieni lapsi, joka hahmottelee itselleen ympäröivää maailmaa. Sitä tehdessään lapsi uskaltaa ottaa vähän etäisyyttä äitiinsä ja sanoo "mie ite". Näin ihminenkin antoi itse eläimille nimet ja Jumala hyväksyi ne nimet ylpeänä luomastaan ihmisestä.

Postmodernismissa on siis jotain totta. Ihminen tosiaan luo todellisuutta nimeämällä asioita. Jumalakin tykkää siitä, että ihminen hahmottaa todellisuutta luovasti.

Mutta tätä totuutta ei pidä viedä niin pitkälle kuin postmodernismissa, jossa unohtuu se, että merkitys, totuus ja valhe ankkuroituvat sittenkin lopulta Luojaan, ainakin perusasioissa.

Tämä se on!

Mutta ihmiselle ei löytynyt sopivaa kumppania.

Silloin Herra Jumala vaivutti ihmisen syvään uneen ja otti hänen nukkuessaan yhden hänen kylkiluustaan ja täytti kohdan lihalla. Herra Jumala teki tästä kylkiluusta naisen ja toi hänet miehen luo.

"Mutta ihmiselle ei löytynyt sopivaa kumppania.", suoraan käännettynä "ei löytynyt häntä vastaavaa apua".

Ihminen ei saa nähdä, mitä Jumala hänelle suunnittelee. Siksi Jumala nukuttaa hänet ja luo vasta sitten hänelle kumppanin hänen kylkiluustaan.

Jumala johdattaa naisen ja miehen yhteen ja jää katsomaan, mitä tapahtuu. Miehen vastaus hehkuu innostusta.

Aina ennen, kohdatessaan jokaisen muun olennon, hän on joutunut pettymään, vaikkakin toisaalta on havainnut eläimet mukaviksi. Mutta nyt on kyse jostain muusta. Heprealaisessa alkutekstissä mies toistaa ihastuksesta ällikällä kolmesti sanan "tämä" naisen nähdessään: "Tämä se nyt on! Luu minun luustani ja liha minun lihastani. Tätä sanottakoon naiseksi (ishah), sillä miehestä (ish) tämä on otettu."

Ja mies sanoi:

- *Tämä se nyt on! Tämä on*

luu minun luustani

ja liha minun lihastani.

Naiseksi (ishah) häntä sanottakoon:

miehestä (ish) *tämä* on otettu.

Tässä on sanaleikki, joka on yritetty kääntää vanhaan suomennokseen "hänet kutsuttakoon miehettäreksi, sillä henet on miehestä otettu". Uusi käänös ei yritäkään kääntää, vaan tyytyy selitykseen marginaalissa.

Jae 24 on aitiologian huipentuma

Siksi mies jättää isänsä ja äitinsä ja liittyy vaimoonsa, niin että he tulevat yhdeksi lihaksi.

Miksi tämä kertomus on kirjoitettu? - Siksi, että se selittää, mistä johtuu se vastustamaton vetovoima sukupuolten välillä, vetovoima, joka on sukulaissiteitä vahvempi. Se johtuu siitä, että alunperin mies ja nainen ovat olleet yhtä lihaa. Mies ja nainen ovat siksi toinen toiselleen sopiva apu ja siksi he myös kaipaavat toistensa luo, tullakseen jälleen yhdeksi lihaksi seksissä ja lapsissa. Eikä siinä ollut alunperin mitään häpeämistä.

Ja he olivat molemmat alasti, mies ja hänen vaimonsa, eivätkä he tunteneet häpeää. (1 Moos 2:25)

Tätä kertomusta on vuosituhansien kuluessa käytetty vaikka mihin. Siitä on luettu mm. se, että nainen olisi miestä alempiarvoinen, koska mies on luotu ensin. Mutta niin sitä ei saa ymmärtää. Ensisijaisuutta arvossa ei ole. Tehdessään ihmisen kuvakseen Jumala luo yhtäläisesti molemmat sukupuolet.

Kertomus on historian kuluessa ymmärretty biologisen kirjaimellisesti. Vielä Martti Luther ja joku seitsemästä veljeksestä mainitsevat ajatuksen, että joittenkin mielestä miehillä on yksi kylkiluu vähemmän, kuin naisilla, koska siitä puuttuvasta tehtiin nainen.

Tämähän ei yksinkertaisesti pidä paikkaansa. Ei nainen ole biologisessa mielessä syntyisin miehen kylkiluusta.

Mikä sitten on tämän kertomuksen sanoma meille?

Seksuaalisuus on Jumalan erityisen huolenpidon asia

Eikö se ole se, että Jumala on miehen ja naisen välisen ystävyyden, rakkauden ja kiintymyksen ja himon luoja. Tämä ihmisen elämän alue on Jumalan erityisen huolenpidon alainen. "Ei ole hyvä ihmisen olla yksinänsä. Minä teen hänelle avun, joka on hänelle sopiva". Eli häntä vastaava, sellainen, joka on häntä vastapäätä, jossa hän voi tunnistaa kaltaisensa, mutta silti toisen. Se on henkinen yhteys miehen ja naisen välillä, mutta samalla se yhteys on lihallinen, seksuaalinen vetovoima. Jumala on sen luonut.

On huomattava, että kertomus kuvaa miehen ja naisen suhdetta sellaisena, kuin se olisi, jos Jumalan tahto toteutuisi täydellisenä. "Ja he olivat molemmat alasti, mies ja hänen vaimonsa, eivätkä hävenneet toisiaan." He olivat täysin paljaita toisilleen, paljaita ruumiiltaan ja sielultaan, eikä heillä ollut mitään salattavaa toisiltaan, ei edes yhtä ajatusta. Tällaista rakkautta ei kai juuri ole kuin tangojen sanoituksissa. Niissä ilmenee ihmisen kaipaus siihen rakkauden harmoniaan, joka vallitsisi, jos maailmassa ei olisi syntiä.

Mutta synnin takia Jumalan tahto ei toteudu. Sukupuolisuudesta, jonka piti olla mykistävä siunaus, siitä on tullut myös repivä alistamisen, rahastamisen, vallankäytön, irstailun, syyllisyyden, pettämisen ja petetyksi tuleminen asia, häpeän ja lukuisten neuroosien asia.

Parhaimmillaankaan miehen ja naisen suhde ei kai voi olla sellainen, kuin Aadamin ja Eevan, jotka olivat mykistävän rakkauden lyömiä ja sanoivat joka aamu toinen toisensa nähdessään: "Tämä se nyt on. Tämä on se, jota olen kaivannut. Tämä on minua vastaava apuni".

Tästä kaikesta huolimatta Jumala on yhä miehen ja naisen välisen henkisen ja lihallisen rakkauden takaaja ja varjelija. Ja ainoa, jonka avulla se voi kestää ja kasvaa.

Hän on myös ainoa, joka voi antaa anteeksi sen syyllisyyden ja häpeän, jota seksuaalisuus tässä maailmassa aiheuttaa.

Ja hän haluaa antaa anteeksi ja parantaa.

Mutta Jumalakaan ei voi antaa anteeksi, jos ihminen ei myönnä tekevänsä syntiä.

Viimeisten 25 vuoden kuluessa yhteiskuntamme seksuaalieettinen ilmapiiri on muuttunut melkein täydellisesti. Seksiä avioliiton ulkopuolella pidetään aivan itsestäänselvänä ja hyvänä asiana.

Tuollaisella opetuksella tehdään hallaa niille ihmisille, jotka elävät sen mukaan. Ihminen pirstoutuu jossain syvällä sielunsa sisimmässä, sellaisella alueella, jonka Jumala on ottanut erityisen huolenpitonsa kohteeksi, koska se on niin herkkä alue. Seuraa syyllisyys Jumalan edessä. Näin on väistämättä, sillä Jumalan sanan mukaan sukupuolisen halun toteuttaminen on tarkoitettu vain sille kumppanille, jossa sinä haluat lopun elämääsi löytää sinulle sopivan avun "luun sinun luustasi ja lihan sinun lihastasi", eli siis aviopuolisollesi.

Tässä tuskin kukaan onnistuu. Mutta ei se silti anna oikeutta väittää, ettei olekaan tehnyt syntiä tällä alueella, jos on.

Siksi kumppania haluavan on suhtauduttava asiaan kuin kertomuksen Aadam. Ei pidä rynnätä suin päin naimisiin tai naimaan kenen tahansa kanssa.

Jos on epäonnistunut, pitää pyytää Jumalalta anteeksi, että hän puhdistaisi synnistä ja häpeästä.

Oikea puoliso on Jumalan lahja:

Talo ja tavara peritään isiltä,
mutta viisas vaimo on Herran lahja (Snl 19:14).

Onnen löytää, joka vaimo löytää,
hän on päässyt Herran suosioon (Snl 18:22).

Tällainen on Vanhan testamentin näkemys ihmisenä olemisesta. Uudessa testamentissa Jeesus ja hänen apostolinsa opettavat hieman toisin. Heidän mukaansa joillekin ihmisille Jumala on antanut erityisen naimattomuuden lahjan (ks. Matt 19:10-12; 1 Kor 7:25-38).